

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Ledün AKDENİZ

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDE YETKİ MESELESİ

FİLİZ KİTABEVİ

İSTANBUL

2025

Şubat 2025

ISBN: 978-625-5957-44-3

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 77398

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com

bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

ÖNSÖZ

*Non ex regula ius sumatur, sed ex iure quod est regula fiat*¹. Bu veciz cümle, hukukun kuraldan çıkmayacağını; kuralın hukuktan çıkması gerektiğini ifade etmektedir. Bir sorunu çözmek amacıyla getirilen kurallar, o sorunun kendi doğasına uygun, uyumlu ve öz olmalıdır. Aksi hâlde, yalnızca mevcut bir sorunu çözmek üzere getirilen ve fakat sistemin geneli ile uyumsuz karmaşık kurallar, kısa ve uzun vadede yeni sorunların kaynağını oluşturur. Toplu iş sözleşmesi yetkisi konusu da, toplu iş hukuku alanında en fazla sorunun yaşandığı alanlardan birini oluşturmaktadır. Toplu iş sözleşmesi yetkisi; geçmiş dönemde ekseriyetle yetkinin kazanılması için sağlanması gereken şartlar cephesinden tartışılmış iken; bugün bu tartışmaların daha ziyade yetki tespiti itirazlarının çözümlenememesi noktasında yoğunlaştığı ifade edilebilir. Ancak her ne yönden olursa olsun, toplu iş sözleşmesi yetkisi konusundaki tartışmalar hiçbir dönemde güncelliğini yitirmemiştir.

Mevzuatımızda toplu iş sözleşmesi yetkisi konusunda pek çok ayrıntılı hüküm yer almakta ise de, henüz bu konudaki temel sorunların çözülebildiğinden söz edebilmek mümkün görünmemektedir. Zaman içerisinde yapılan değişikliklerin pek çoğunda; karşılaşılan belirli bir problem hızlı bir biçimde çözmeye odaklanılmış; fakat sağlıklı işleyen bir sistem için şart olan bütüncül bir yaklaşım gözetilmemiştir. Toplu iş hukuku mevzuatımızın bütünü bakımından; kazuistik bir yapıya sahip olduğu ve uygulamada karşılaşılan sorunları çok ayrıntılı kurallar öngörerek çözme eğilimi taşıdığı yönünde genel bir değerlendirme yapılabilir. Bu özelliği ile bağlantılı olarak; toplu iş hukukunun, şahsım açısından her zaman anlaşılması güç bir tarafı olduğunu da itiraf etmek isterim. Gerçekten Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu’da yer alan pek çok hüküm oldukça spesifik bir tarzda -hatta âdeta bir hususa yanıt vermek istercesine- kaleme alınmış ve Kanun bu açıdan örneğin İş Kanunu ya da Türk Borçlar Kanunu’ndan daha farklı yapıya

---

¹ Digesta 50. Kitap, 17. Kısım, m.1. Bkz. <https://www.thelatinlibrary.com/justinian/digest50.shtml> (Erişim tarihi: 01.02.2025).

sahip olmuştur. Bu yönüyle toplu iş hukuku mevzuatımıza daha farklı bir ruhun hâkim olduğu düşüncesi zihnimi daima meşgul etmiştir. Doçentlik başvuru eseri olarak hazırladığım bu çalışma vesilesiyle yoğun bir biçimde bu alanda okuma yapmamla birlikte; hem ne kadar az bilgi sahibi olduğumu fark edebildim hem de (öyle ümit ediyorum ki) Kanun'un özünü ve sözünü biraz daha iyi anlayabilmeye başlayabildim.

Toplu iş hukuku mevzuatımız, ağırlıklı olarak, geçmiş dönem uygulamalarına duyulan tepkiyi yansıtan bir özellik taşımaktadır. Bu vesileyle, geçmiş dönemde cereyan eden tartışmaların dönemin öğretisinde müthiş bir titizlikle ele alınmış olmasının çalışmamı hazırlarken kaybolduğumu hissettiğim zamanlarda yoluma ışık tuttuğunu ifade etmem gerekir. Bu nedenle teşekkürlerime, en önce; kıymetli eserleri ile zamanın ötesinden bizlere yol göstermeye devam eden rahmetli Hocalarımıza en derin şükranlarımı ve minnet duygularımı sunarak başlamak isterim.

Toplu iş sözleşmesi yetkisi konusunda çalışmam, bana Değerli Hocam Prof. Dr. Ömer Ekmekçi tarafından önerilmiştir. Kendisine toplu iş hukuku alanında çalışmak yönündeki isteğimi arz ettiğimde, yetki konusunun toplu iş hukukunun omurgası olduğunu ifade etmişti. Zaman içerisinde Hocamın bu önerisinin ne kadar isabetli olduğunu daha iyi anladım. Değerli Hocama bu çalışmanın hazırlanması sürecindeki yardımseverliği, çözüm odaklı desteği ve ayrıca kaynaklara mümkün olabilecek en hızlı biçimde ulaşmamı sağladığı için en derin teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli Hocam Prof. Dr. Gülsevil Alpagut, zorluklarla dolu bu süreçte de yapıcı davranarak desteklerini esirgememiş ve özgün bir çalışma ortaya koyabilme çabamda beni cesaretlendirmiştir. Kıymetli Hocama, özellikle yabancı literatüre ulaşmam konusundaki yardımları, eksik etmediği güler yüzü ve anlayışlı tavrı nedeniyle sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Bir diğer teşekkürüm ise kürsümüzün değerli öğretim üyelerinden Hocam Doç. Dr. Ender Gülver'e olacaktır. Değerli Hocam, sakın mizacı ve yardımsever yaklaşımı ile; asistanlığımın ilk günlerinden itibaren kendisine yönelttiğim pek çok soruya büyük bir sabırla yanıt vermiş ve hukukî sorunları özgür bir biçimde her yönden tartışmamıza imkân tanımıştır. Üzerimdeki emekleri ve ulaşamadığım kaynaklar konusundaki yardımları nedeni ile Hocama teşekkürlerimi sunuyorum. Yalnızca bu çalışma için değil; meslek hayatımdaki özel yeri nedeniyle değerli meslektaşım Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Köme Akpulat'a da en içten teşekkürlerimi sunmak isterim. Kıymetli meslektaşım, karşılaştığımız her güçlükte sağduyulu bir tavır sergilemiş,

olaylara yaklaşımı ile doğru ve iyi insan olmak yolunda örnek teşkil etmiştir. Öyle zannediyorum ki, akademik hayatta elde edilebilecek en büyük başarılarından biri, bir meslektaşınız ile hiçbir rekabet duygusu olmaksızın bir dayanışma tesis edebilmektir. Sevgili Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Köme Akpulat'a, bana bu zorlu yolculukta hem bir yoldaş hem bir kardeş olduğu için kalpten teşekkürlerimi sunuyorum. Bir diğer teşekkürüm ise, değerli meslektaşım Araş. Gör. Özge Yıldız-Hakkakul'a olacaktır. Her durum ve koşulda adil olmaya yönelik karakterinin yanı sıra bilimsel titizliği ile beni her zaman çok etkileyen değerli meslektaşım, bu süreçteki desteği ve kıymetli dostluğu için teşekkürlerimi sunmak isterim. Ayrıca kürsümüzdeki tüm çalışma arkadaşlarıma yardımseverlikleri ve nezaketleri için teşekkür ediyorum. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı'nın bir parçası olabilmenin benim için bir onur olduğunu içtenlikle ifade etmek isterim.

Fakültemiz İdare Hukuku Anabilim Dalı'ndan Değerli Hocam Aydın Gülan'a da ayrıca teşekkürlerimi sunmak isterim. Hocam, Fakültemizin ruhunu odasında muhafaza etmektedir. Başka bir zamanın ruhunu yansıtan bu odada, kendisinin hukuka ve hayata dair bakış açısını dinleme imkânım oldu. Öğrencisi olabildiğim için büyük mutluluk duyduğum, söyledikleri ve sustukları ile yoluma her zaman ışık tutan Hocama sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu çalışmanın bir kısmı Humboldt-Universität zu Berlin'de gerçekleştirilmiştir. Henüz Berlin'e gitmeden önce yazışmaya başladığım Humboldt Üniversitesi emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Reinhard Singer ile bu vesile ile şahsen tanışabilme ve bu tanışıklığı takiben pek çok defa buluşarak çalışmam hakkında görüşebilme imkânım oldu. Bana kıymetli zamanını ayıran Sayın Hocama en derin şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca Berlin Humboldt Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Gregor Bachmann'a da, sağladığı huzurlu çalışma ortamı ve destekleri için teşekkür etmeyi bir borç bilirim. Bir diğer teşekkürüm ise, Freie Universität Berlin öğretim üyelerinden Prof. Dr. Felix Hartmann'a olacaktır. Sayın Hocam, Almanya'da araştırmalarımı kendisinden farklı bir üniversitede yürütmeme rağmen, kendisini her ziyaret edişimde yalnızca çalışma konuma dair değil, iş ve sosyal güvenlik hukukuna ilişkin pek çok konuda fikir alışverişinde bulunmamıza imkân tanımıştır. Değerli Hocama bilimsel ilgisi ve desteği için içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu süreçte ulaşamadığım eserler konusunda Ankara arşivlerine inerek benden yardımlarını esirgemeyen değerli meslektaşlarım Doç. Dr. Orhan

Ersun Civan ile Dr. Çağla Erdoğan'a ve yine kaynaklara ulaşabilmem konusundaki yardımları için Çalışma ve Toplum Dergisi'nin değerli Yayın Yönetmeni Av. Dr. Murat Özveri'ye ve TİSK ile TÜHİS'in yardımsever görevlilerine teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca medenî hukuk alanında karşılaştığım sorularda benden yardımını esirgemeyen değerli meslektaşım Doç. Dr. Barış Demirsatan'a ve yine kaynaklara ulaşabilmem konusundaki yardımseverlikleri ve destekleri için değerli meslektaşlarım Araş. Gör. Yıldız Diridiri, Araş. Gör. Fatih Eraslan, Araş. Gör. Halil Mert Özel ve Araş. Gör. Zeynep Sena Yılmaz'ın da en içten teşekkürlerimi sunmak isterim.

Ayrıca eserin basım sürecinde gösterdiği eşsiz özverisi ve ilgisi nedeniyle Sayın Cenker Tanırcan'a ve kendisi nezdinde Filiz Kitabevi'nin tüm çalışanlarına emekleri için teşekkürlerimi arz ediyorum.

Bu çalışmanın tamamlanmasından kısa bir süre önce kaybettiğimiz sevgili babaannem Kebire Akdeniz'e de üzerimdeki emeği ve ailemize miras bıraktığı sıra dışı pek çok hatıra için şükranlarımı sunmak isterim. Hiç şüphesiz, bu çalışmanın tamamlanabilmesinde sevgili amcam Ali Ekmel Akdeniz'in unutulmaz desteğini de anmam gerekir. Bir çalışmanın güzel ve huzurlu bir çalışma ortamında gerçekleştirilebilmesi çok büyük bir şanstır ve ben bu şansa benden hiçbir imkânını esirgemeyen amcam sayesinde erişebildim. Rahmetli büyükbabam Av. Mustafa Kemal Akdeniz'e duyduğum sevgi ve özlemi derinden paylaştığım ve son dönemlerde kendisini daha yakından tanıma fırsatı bulduğum amcama, göstermiş olduğu destek ve yakın ilgisi için sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Sevgili annem Fatma Akdeniz ile babam Hasan Eşref Akdeniz'e de üzerimdeki emekleri, destekleri ve özverileri için ne kadar teşekkür etsem az olacaktır. Şayet bugüne kadar elde edebildiğim bir başarı varsa; şüphesiz ki, onlara aittir.

Son teşekkürüm ise, her şeyden önce *iyi bir insan* olmayı önemseyen ve öğütleyen Hocam Prof. Dr. Sarper Süzek'e olacaktır. Değerli Hocam ile gerek İstanbul'da gerek Ankara'da uzun sohbetler edebilme onuruna erişebildim. Hukuka, sanata, doğaya ve hayata dair bu eşsiz sohbetlerin bana nasıl bir güç verdiğini, zannediyorum ki kelimelerle ifade edebilmem mümkün olamayacak. Elinizdeki bu eser, bana bilimden emekli olunamadığını ve hoca-öğrenci ilişkisinin hiçbir resmî bağa ihtiyacı olmadığını gösteren Hocam Prof. Dr. Sarper Süzek'e ithaf olunmaktadır.

İstanbul, Şubat 2025

Dr. Ayşe Ledün Akdeniz

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	III
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR LİSTESİ	XV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ YETKİSİNDE TEORİK ESASLAR VE KARŞILAŞTIRMALAR

I. YETKİ KAVRAMININ ÖZELLİKLERİ	5
A. Yetki Kavramına Duyulan İhtiyaç	5
B. Yetki Kavramının Çerçevesinin İlkesel Boyutta Çizilmesi	8
II. YETKİ SİSTEMLERİNE GENEL BİR BAKIŞ	16
A. Karşılaştırmalı Hukuk Uygulamaları Üzerine	16
1. Genel Olarak	16
2. Serbest Toplu Pazarlık Uygulaması Örneği: Federal Almanya Cumhuriyeti	17
3. Tanınma Prosedürü İçeren Toplu Pazarlık Uygulaması Örneği: Amerika Birleşik Devletleri	22
B. Yetki Sistemleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme	25

İKİNCİ BÖLÜM

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ YETKİSİNE RETROSPEKTİF BİR BAKIŞ

I. YETKİ ŞARTLARININ GELİŞİMİ VE DEĞİŞİMİNE GENEL BİR BAKIŞ.....	31
II. 818 SAYILI BORÇLAR KANUNU'NDA «UMUMÎ MUKAVELE»	33
III. 3008 SAYILI İŞ KANUNU'NDA «TOPLULUKLA İŞ İHTİLÂFI».....	36
A. Genel Olarak.....	36
B. Toplulukla İş İhtilâfının Çıkarılması ve Çözümlemesi	37
C. Çoğunluğa Bir Güç Bahşedilmesi Fikrinin İlk İzleri	42
IV. 275 SAYILI TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ, GREV VE LOKAVT KANUNU'NDA «YETKİ SİSTEMİ»	43
A. Genel Olarak.....	43
B. Farklı Düzeyde Toplu İş Sözleşmeleri Uygulamalarına Cevaz Veren Yetki Sistemi	47
1. Genel Olarak.....	47
2. İşkolu Toplu İş Sözleşmesinde Yetki Şartları	52
3. İşyeri Toplu İş Sözleşmesinde Yetki Şartları.....	56
C. Yetki Sisteminde Kesinti: «Zorunlu Tahkime Dönüşü»	58
V. 2822 SAYILI TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ, GREV VE LOKAVT KANUNU'NDA «YETKİ SİSTEMİ»	61
A. Yetki Sisteminin Genel Özellikleri.....	61
B. Çifte Baraj Dönemi	67
1. İşkolu Barajı.....	67
2. İşyeri Barajı	72
C. 2821 Sayılı Kanun ile 2822 Sayılı Kanun'da Değişim İhtiyacının Belirginleşmesi	74

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ YETKİSİNİN ŞARTLARI

I. 6356 SAYILI SENDİKALAR VE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ KANUNU’NUN KABULÜNE GİDEN SÜREÇ	77
II. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ YETKİSİ İLE İLGİLİ GEÇİŞ HÜKÜMLERİ	80
A. Genel Olarak.....	80
B. Geçici 6. Maddenin 1. Fıkrası Üzerine Değerlendirmeler	81
C. Geçici 6. Maddenin 2. ve 3. Fıkrası Üzerine Değerlendirmeler.....	84
III. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN İŞVEREN TARAFINDA YETKİ.....	94
A. Ehliyet ve Yetki Kavramları Arasındaki Farkın Belirginleştirilmesi.....	94
B. İşveren veya İşveren Sendikasının Toplu İş Sözleşmesi Yetkisinin Belirlenmesi	96
1. Üyelik Durumunun Önemi	96
2. Ehliyetsizlik ve Yetkisizlik Üzerine Tartışmalar	97
a. 2822 Sayılı Kanun Döneminde Konunun Ele Alınışı.....	97
b. 6356 Sayılı Kanun Döneminde Konunun Ele Alınışı ve Kanaatimiz	99
C. Kamu İşveren Sendikasının Yetkilendirilmesi.....	104
IV. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN İŞÇİ TARAFINDA YETKİ ŞARTLARI	111
A. Genel Esaslar	111
1. Ehliyet ve Yetki Kavramları Arasındaki Farkın Belirginleştirilmesi.....	111
2. Temsil Hakkının İşçi Sendikalarına Tanınmış Olması Üzerine	117
3. Sayısal Barajlar Üzerine	122
B. İşkolu Barajının Aşılması	124
1. İşkolu Barajı Oranının «Yüzde Bir» Olarak Belirlenmesi	124
2. İşkolu Barajına Yaklaşımlar	127
a. Yargı Kararlarında Konunun Ele Alınışı.....	127
b. Öğretide Konunun Ele Alınışı.....	134
3. İşkolu Barajına İlişkin Yaklaşımların Değerlendirilmesi ve Bir Öneri.....	137
C. İşyeri veya İşletme Barajının Aşılması	145
1. Barajın Toplu İş Sözleşmesinin Türüne Göre Değişmesi	145

a. İşyeri Toplu İş Sözleşmesi Açısından	145
b. İşletme Toplu İş Sözleşmesi Açısından.....	147
c. Grup Toplu İş Sözleşmesi Açısından	158
2. İşyeri ve İşletme Yetki Barajına Yaklaşımlar	162
3. İşyeri Barajına İlişkin Yaklaşımların Değerlendirilmesi	166
D. Yetki Şartlarına İlişkin Genel Bir Değerlendirme	170

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ YETKİSİNİN TESPİTİ

I. GEÇMİŞ DÖNEMDE YETKİ TESPİT UYGULAMALARI	177
A. Genel Olarak.....	177
B. 275 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev Ve Lokavt Kanunu'nda «Yetki Tespiti»	179
1. Genel Olarak.....	179
2. İşkolu Toplu İş Sözleşmelerinde Yetki Tespiti	183
3. İşyeri Toplu İş Sözleşmelerinde Yetki Tespiti	184
4. Yetki Tespiti İçin Başvurulan Yöntemler	186
a. Referandum (Oylama) Yöntemi	186
b. İrade Beyanı (Durum Tespiti) Yöntemi	190
C. 2822 Sayılı Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nda «Yetki Tespiti»	193
1. Genel Olarak.....	193
2. Yetki Tespit Yöntemi.....	197
a. İşkolu İstatistiklerinin Yayınlanması ve İstatistiklere İtiraz Usulü	197
b. Yetki Tespiti İçin Başvuru ve Bakanlıkça Yapılan Bildirim.....	198
c. Bakanlık Bildirimine İtiraz.....	204
II. 6356 SAYILI SENDİKALAR ve TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ KANUNU'NDA YETKİNİN TESPİTİ.....	208
A. Genel Olarak.....	208
B. Toplu İş Sözleşmesi Yetki Tespit Başvurusu.....	209

1. Başvurunun Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na Yapılması	209
a. Başvurunun Konusu	209
b. Başvurunun Süresi	212
2. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Yetki Tespit İncelemesi	216
a. Genel Esaslar	216
b. Olumlu Yetki Tespit Bildirimi	219
c. Olumsuz Yetki Tespiti Bildirimi	222
C. Yetki Tespit Bildirimine İtiraz	226
1. Olumlu Tespit Bildirimine İtiraz	226
a. Olumlu Tespit Bildirimine İtiraz Davasının Tarafları	226
b. Olumlu Tespit Bildirimine İtiraz Usulü	229
c. Olumlu Tespit Bildirimine İtirazın Konusu ve İtirazın İncelenmesi	234
ç. Olumlu Tespit Bildirimine İtiraz Davasının Sonuçları	241
2. Olumsuz Tespit Bildirimine İtiraz	242
a. Olumsuz Tespit Bildirimine İtiraz Davasının Tarafları	242
b. Olumsuz Tespit Bildirimine İtiraz Usulü	248
c. Olumsuz Tespit Bildirimine İtirazın Konusu ve İtirazın İncelenmesi	251
ç. Olumsuz Tespit Bildirimine İtiraz Davasının Sonuçları	253
D. Genel Bir Değerlendirme ve Bir Öneri	254

BEŞİNCİ BÖLÜM
KANUNÎ ESASLARIN YETERSİZLİĞİ
-YAPISAL SORUN-

I. İŞLETME TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN YAPILMASI İLE BAĞLANTILI SORUNLAR	259
A. Genel Olarak	259
B. İşletme Kavramı ve İşletme Toplu İş Sözleşmesi	264
C. İşletme Toplu İş Sözleşmesine Farklı Bir Açıdan Bakmak	273

D. İşletme Toplu İş Sözleşmesinin Kapsamına Girecek İşyerlerinin Aranılan Niteliğe Sahip Olup Olmadıklarına İlişkin Uyuşmazlıklarla İlgili Özel Hüküm Üzerine	281
II. SENDİKAL İŞKOLUNUN TESPİTİ İLE BAĞLANTILI SORUNLAR	287
A. Genel Olarak	287
B. İşkolunun Tespiti	289
1. Sendikal İşkolunun Tespitine Genel Bakış	289
2. Sendikal İşkolunun Tespiti Usulü	292
a. İşyeri Sınırlarının Belirlenmesi Gereği	292
b. Asıl İşin Belirlenmesi Gereği	295
3. İşkolunun Bakanlık Tespit İşlemi Haricinde Belirlenmesi	298
C. İşkoluna İtirazın Yetki Tespitine İtiraz Davasında İleri Sürülmesi	304
1. Hukukî Soruna Genel Bir Bakış	304
2. Konunun Öğretide Ele Alınışı	306
3. Konuya İlişkin Yargı Kararlarındaki Gelişim ve Dönüşüm	308
4. Genel Bir Değerlendirme	313
5. İşletme Toplu İş Sözleşmesine Farklı Bir Açıdan Bakılması İle Bağlantılı Bir Öneri	319
D. Sendikal İşkolunun Tespitine İlişkin Düzenlemelerin Toplu İş Sözleşmesi Yetkisinin Tespiti Üzerindeki Etkileri Üzerine	325
1. Genel Olarak	325
2. İşçilerin İşkolu Tespit Talebinde Bulunabileceklerinin Kabulü Gerekliliği ..	327
3. İşkolu Tespitinin Bakanlıkça Re'sen Yapılabileceğinin Kabulü Gerekliliği ..	329
4. İşyerinin Girdiği İşkolunun Doğru Tespit Edilememesinin İşkolu Barajına Etkisi	330
III. İŞKOLU İSTATİSTİKLERİ İLE BAĞLANTILI SORUNLAR	331
A. Genel Olarak	331
B. İşkolu İstatistiklerinin Hazırlanmasında Esas Alınan Tarih ile İlgili Sorunlar ..	336
C. İşkolu İstatistiklerine İtirazın Bekletici Mesele Yapılması Üzerine	340
D. İşkolu İstatistikleri ile İlgili Düzenlemelerin Toplu İş Sözleşmesi Yetkisinin Alınması Üzerindeki Etkisi	344
IV. İŞÇİ VE ÜYE SAYISI HESAPLAMALARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR	347

A. Genel Olarak.....	347
B. İşyerinde veya İşletmede Çalışan İşçi ve Üye Sayısının Hesaplanması.....	348
1. İşçi Sıfatının Taşınması Gerektiği	348
2. Çoğunluk Hesaplamalarına Dâhil Edilip Edilmeyeceği Tartışmalı Kişiler ...	351
a. Toplum Yararına Çalışma Programı Kapsamında Çalışanlar.....	351
b. İş Sözleşmesi Askıda Olanlar.....	353
c. Pay Sahibi Ortaklar	354
ç. İşveren Vekilleri.....	356
d. İşe İade Davası Devam Edenler	357
e. Aynı İşverenin Farklı İşkollarına Giren İşyerlerinde Çalışanlar.....	361
3. Sosyal Güvenlik Kurumuna Yapılan Bildirimlerle Bağlantılı Sorunlar.....	362
C. Genel Bir Değerlendirme	366
V. YETKİ TESPİTİNE İTİRAZ DAVALARININ MAKUL SÜREDE TAMAMLANMASININ MÜMKÜN OLAMAMASI.....	368
A. Genel Olarak.....	368
B. Anayasa Mahkemesi'nin Konuya Yaklaşımı.....	370
1. Yetki Tespitine İtiraz Davasının Makul Sürede Tamamlanamamasının Sendika Hakkını İhlal Ettiğini Tespit Eden Kararlar	370
a. Anayasa Mahkemesi'nin 19.11.2020 Tarihli Kararı (Şeker-İş Başvurusu)	370
b. Anayasa Mahkemesi'nin 15.12.2020 Tarihli Kararı (Lastik-İş Başvurusu)	373
2. Yapısal Sorunun Sendika Hakkını İhlal Ettiğini Tespit Eden Kararlar.....	377
a. Anayasa Mahkemesi'nin 15.02.2024 Tarihli Kararı (Nakliyat-İş B aşvurusu).....	377
b. Anayasa Mahkemesi'nin 18.07.2024 Tarihli Kararı (Birleşik Metal-İş Başvurusu)	382
C. İtirazın Yetki İşlemlerini Kendiliğinden Durdurması Üzerine.....	384
D. Genel Bir Değerlendirme.....	387
SONUÇ	389
KAYNAKÇA	395

KISALTMALAR LİSTESİ

AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
Aufl.	: Auflage
AY.	: Anayasa
AYM	: Anayasa Mahkemesi
AP	: Arbeitsrechtliche Praxis
BAG	: Bundesarbeitsgericht
BeckRS	: Beck-Rechtsprechung
Beschl.	: Beschluß
BetrVG	: Betriebsverfassungsgesetz
BVerfG	: Bundesverfassungsgericht
BK	: (818 sayılı) Borçlar Kanunu
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
D.	: Daire
DB	: Der Betrieb
dn.	: Dipnot
DİSK	: Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
E.	: Esas
Ed.	: Editör
GG	: Grundgesetz

HAK-İŞ	: Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu
HD.	: Hukuk Dairesi
HGK.	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
Hrsg.	: Herausgebende
ILO	: International Labour Organization
ITUC	: International Trade Unions Confederation
İHU	: İş Hukuku Uygulaması
İÜHFİM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
İŞ-KUR	: Türkiye İş Kurumu
JZ	: JuristenZeitung
K.	: Karar
KAMU-İŞ	: Kamu İşletmeleri İşverenleri Sendikası
Karş.	: Karşılaştırmamız
Kn.	: Kenar Numarası
LAG	: Landesarbeitsgericht
Legal İHSGHD	: Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi
m.	: Madde
MESS	: Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası
MİSK	: Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu
MK	: 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi
NACE	: Nomenclature des Activités Économiques dans la Communauté Européenne
NLRA	: National Labor Relations Act
NLRB	: National Labor Relations Board
NJW	: Neue Juristische Wochenschrift
NZA	: Neue Zeitschrift für Arbeitsrecht
RdA	: Recht der Arbeit
RC.	: Resmî Ceride

RG.	: Resmî Gazete
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
Sec.	: Section
T.	: Tarih
TİSK	: Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
TVG	: Tarifvertragsgesetz
TYP	: Toplum Yararına Program
TÜHİS	: Türk Ağır Sanayii ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası
TÜRK-İŞ	: Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
Urt.	: Urteil
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve devamı
Yetki Tespiti Yön.	: Toplu İş Sözleşmesi Yetki Tespiti ile Grev Oylaması Hakkında Yönetmelik
YİBHKG	: Yargıtay İçtihadı Birleştirme Hukuk Genel Kurulu Kararı
Yön.	: Yönetmelik